

GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ODBOR LEGISLATÍVY, STRATÉGIE a ÚSTAVNÉHO PRÁVA
oddelenie stratégie a analytických činností
ŠTÚROVA UL. 2, 812 85 BRATISLAVA 1

Gsa/4 1/22/1000 – 25

Bratislava 28. februára 2023

Opatrenie

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vo veci stanoviska z 23. apríla 2007 sp. zn. IV/1 Gn 5002/2006 k aplikácii § 222 Trestného zákona o trestnom čine úverového podvodu (stanovisko s por. č. 1/2007), takto

rozhodol:

Podľa § 10 ods. 2 zákona číslo 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 153/2001 Z. z.“)

sa zrušuje

písomné stanovisko z 23. apríla 2007 sp. zn. IV/1 Gn 5002/2006 k aplikácii § 222 Trestného zákona o trestnom čine úverového podvodu (stanovisko s por. č. 1/2007) a jeho záväznosť pre prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry a asistentov prokurátorov na účely aplikačnej praxe.

Opatrenie neobsahuje odôvodnenie, pretože zákon č. 153/2001 Z. z. výslovne neustanovuje túto časť rozhodnutia ako obligatórnu (ide o rozhodnutie technicko-organizačnej povahy podľa § 10 ods. 18 Trestného poriadku per analogiam).

Opatrenie má charakter konštitutívneho individuálneho právneho aktu s účinkami ex nunc.

M. Žilinka

Dr. h. c. JUDr. Maroš Žilinka, PhD.
generálny prokurátor Slovenskej republiky

GENERÁLNA PROKURATÚRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

IV/1 Gn 5002/06 – 43

Ústredná evidencia stanovísk
generálneho prokurátora
Slovenskej republiky
Por. č. 1/2007

STANOVISKO

**generálneho prokurátora Slovenskej republiky
podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre**

z 23. apríla 2007

k aplikácii § 222 Trestného zákona o trestnom čine úverového podvodu

I.

1. Ak stavebný sporiteľ použil účelovo viazané úverové prostriedky na dohodnutý alebo zákonom určený účel, avšak ich účelové použitie nezdokladuje predpísaným spôsobom, takéto konanie nemožno posudzovať ako trestný čin úverového podvodu. Takéto konanie stavebného sporiteľa možno považovať iba za porušenie zmluvných podmienok a stavebná sporiteľňa je potom oprávnená voči stavebnému sporiteľovi uplatniť niektorú zo zmluvne zakotvených sankcií.

2. Ak stavebný sporiteľ stavebnou sporiteľňou pridelený úver riadne a včas spláca, ale svojho veriteľa už v čase uzatvorenia zmluvy o stavebnom úvere uviedol do omylu v otázke jeho účelového použitia, takéto konanie možno posúdiť ako trestný čin úverového podvodu za súčasného splnenia podmienky, že stavebný sporiteľ takýmto spôsobom získal prospech aspoň malý, určený na základe kritérií uvedených v ustanovení 125 ods. 1 Trestného zákona. Hodnotu takto získaného prospechu je potom potrebné stanoviť podľa rozdielu medzi bežným úverovým produktom, prípadne iným účelovým úverom a priznaným účelovým úverom.
3. Pre úverového dlžníka, ktorý síce uviedol banke nepravdivé údaje o jeho bonite, avšak úver riadne spláca, suma získaného úveru nepredstavuje pre dlžníka neoprávnene získaný prospech. Pre takéhoto dlžníka suma poskytnutého úveru znamená iba dočasné navýšenie jeho aktív, čo na druhej strane korešponduje s jeho povinnosťou úverové prostriedky svojmu veriteľovi v určitej lehote splatiť. Úverový dlžník pritom veriteľovi vráti sumu poskytnutého úveru zvýšenú o príslušnú úrokovú sadzbu a preto tu nedochádza k trvalému odňatiu aktív veriteľa ani k úbytku na jeho majetku. V takýchto prípadoch nepôjde o úverový trestný čin.
4. Ak žiadateľ o pridelenie úveru uvedie subjekt poskytujúci úver do omylu v otázke bonity klienta predložením nepravdivých či falošných potvrdení o príjme či o zamestnaní, v dôsledku čoho k vyplateniu úveru nedôjde, takéto konanie žiadateľa o úver nemožno bez preukázania ďalších okolností posudzovať ako pokus trestného činu úverového podvodu. V takomto prípade je potrebné skúmať celkové majetkové pomery žiadateľa o úver a zisťovať, či v čase žiadosti o úver mal dostatok finančných prostriedkov na jeho riadne a včasné splácanie, prípadne či mohol dôvodne predpokladať, že úver riadne splatí.
5. Ak úverový dlžník síce neuvedie subjekt poskytujúci úver do omylu v otázke splnenia podmienok pre priznanie úveru alebo na jeho splácanie, ale úverovú zmluvu uzatvorí v úmysle úver vôbec nesplácať, takéto prípady bude potrebné posudzovať ako trestný čin podvodu podľa ustanovenia § 221 Trestného zákona a nie ako trestný čin úverového podvodu podľa ustanovenia § 222 Trestného zákona.

6. Pri úveroch či pôžičkách je v zmysle ustanovenia § 124 odsek 2 Trestného zákona potrebné k základnej sume úveru či pôžičky pripočítať aj príslušnú sumu úrokov. Úroky totiž v rámci úverového vzťahu predstavujú zisk, na ktorý má poškodený celkom zjavne nárok ako odplatu za užívanie jeho finančných prostriedkov inou osobou. Škodou sa preto v zmysle ustanovenia § 124 odsek 2 Trestného zákona rozumie súčet istiny a príslušných úrokov.

II.

Týmto sa zrušuje stanovisko generálneho prokurátora SR č. IV Gn 5003/03 zo dňa 27. februára 2004.

Odôvodnenie:

Zákonom číslo 183/1999 Z. z. ktorým bol zmenený a doplnený zákon č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov bol Trestný zákon účinný pred 1. januárom 2006 doplnený o skutkovú podstatu trestného činu úverového podvodu. Napriek skutočnosti, že uvedený zákon nadobudol účinnosť dňom 1.9.1999, v aplikačnej praxi orgánov činných v trestnom konaní dochádza naďalej k nejednotnému postupu pri aplikácii tohto hmotnoprávneho ustanovenia a to aj po nadobudnutí účinnosti zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona (ďalej len „Trestný zákon“) účinného od 1. januára 2006.

Podľa ustanovenia § 222 ods. 1 Trestného zákona sa trestného činu úverového podvodu dopustí ten, kto od iného vyláka úver alebo zabezpečenie úveru tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok pre poskytnutie úveru alebo na jeho splácanie a tak mu spôsobí škodu aspoň nie malú.

Zákonodarca uvedeným hmotnoprávnym ustanovením postihuje podvodné vylákание úveru alebo zabezpečenie úveru.

Z hľadiska objektívnej stránky tohto trestného činu sa vyžaduje, aby páchatel' uviedol iného do omylu v otázke splnenia podmienok na:

1. priznanie úveru, alebo
2. na riadne splácanie úveru.

V prvom prípade páchatel' nespĺňa podmienky na priznanie úveru. Uvádza preto iného do omylu v úmysle, aby mu bol priznaný úver. Na naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu však nepostačuje iba uvedenie iného do omylu v otázke splnenia podmienok na priznanie úveru. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel' takýmto konaním spôsobil inému škodu a to najmenej v sume uvedenej v ustanovení § 125 ods. 1 Trestného zákona.

Pojem škoda je vymedzený v ustanovení § 124 odsek 1 Trestného zákona. Podľa tohto ustanovenia sa škodou rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku, alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. Podľa práve citovaného ustanovenia sa škodou na účely Trestného zákona rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom.

Kým zákonodarca v Trestnom zákone presne definuje pojem „škoda“, pojem „prospech“ v Trestnom zákone definovaný nie je. Nakoľko práve s vymedzením a právnym posúdením tohto pojmu vznikajú aplikačnej praxi najväčšie problémy, je potrebné ozrejmiť obsahový rámec tohto pojmu, pričom pri výklade tohto pojmu je potrebné vychádzať z príslušných právnych predpisov upravujúcich oblasť občianskeho práva.

Za „prospech“ je možné považovať určité obohatenie sa, ktoré musí mať majetkovú hodnotu a musí byť vyjadriteľné v peniazoch. V majetkovej sfére sa obohatenie prejaví zväčšením majetku obohateného alebo v tom, že nedôjde k zmenšeniu jeho majetku, hoci by sa tak podľa práva malo stať. Získanie majetkového prospechu jedným subjektom musí súčasne znamenať vznik majetkovej ujmy (zmenšenie majetku) subjektu iného, musí teda dôjsť k presunu majetkových hodnôt, pričom páchatel' sa od samého počiatku snaží navodiť situáciu, že k jeho obohateniu nedošlo (skrýva teda prospech) s cieľom túto hodnotu bez akejkoľvek refundácie použiť iba pre seba.

Na základe uvedeného vymedzenia možno teda vyvodit', že pre úverového dlžníka, ktorý síce uviedol subjektu poskytujúcemu úver nepravdivé údaje o jeho bonite, avšak úver riadne spláca, suma získaného úveru nepredstavuje neoprávnene získaný prospech. Pre takéhoto dlžníka suma poskytnutého úveru znamená iba dočasné navýšenie jeho aktív, ktorá na druhej strane korešponduje s jeho povinnosťou úverové prostriedky svojmu veriteľovi v určitej lehote splatiť. Nemožno pritom opomenúť, že úverový dlžník svojmu veriteľovi vráti sumu poskytnutého úveru zvýšenú o príslušnú úrokovú sadzbu. Nedochádza preto k trvalému odňatiu aktív veriteľa ani k úbytku jeho majetku.

V súvislosti s vymedzením objektívnej stránky trestného činu úverového podvodu v druhom prípade páchatel' vyláka úver tým, že uvedie iného do omylu v otázke splnenia podmienok na jeho riadne splácanie. Páchatel' buď vie, že úver nebude môcť riadne a včas splácať, prípadne koná s vedomím, že vzhľadom na svoje osobné a majetkové pomery svoj záväzok z úverového vzťahu nebude vedieť riadne a včas splniť. Tak ako v prípade trestného činu podvodu podľa ustanovenia § 221 Trestného zákona, aj v tomto prípade musia orgány činné v trestnom konaní preukázať podvodný úmysel páchatel'a už na samom počiatku vzniku úverového vzťahu. Zároveň však je potrebné zdôrazniť, že dodatočná neschopnosť úverového dlžníka plniť svoje záväzky vyplývajúce z úverového vzťahu nemôže zakladať jeho trestnoprávnu zodpovednosť.

V aplikačnej praxi sa však orgány činné v trestnom konaní nie vždy s takýmto výkladom ustanovenia § 222 ods. 1 Trestného zákona spravovali a boli zistené prípady nejednotného posudzovania určitých konaní žiadateľov o úver, prípadne úverových dlžníkov.

Najviac sporných prípadov bolo zistených v súvislosti s konaním účastníkov stavebného sporenia (ďalej len „stavebný sporiteľ"), ktorí majú s bankou, ktorej predmetom činnosti je stavebné sporenie vykonávané podľa osobitného predpisu (ďalej len „stavebná sporiteľňa") uzatvorenú zmluvu o stavebnom sporení podľa ustanovenia § 8 ods. 1 zákona č. 310/1992 Z. z. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o stavebnom sporení"). Nie ojedinele ako trestný čin úverového podvodu sa posudzovalo konanie stavebných sporiteľov, ktorým bolo stavebnou sporiteľňou priznané čerpanie stavebného úveru, ktorý aj riadne a včas splácali, avšak účelové použitie úverových prostriedkov nezdokladovali v súlade s metodickým

pokynom Ministerstva financií SR pre spôsoby preukazovania účelového použitia prostriedkov stavebného sporenia.

V takýchto prípadoch je potrebné rozlišovať, či

- stavebný sporiteľ prostriedky stavebného sporenia aj použil na stavebné účely vymedzené v ustanovení § 11 ods. 1 zákona o stavebnom sporení, avšak ich použitie čo i len z časti nezdokladoval dohodnutým spôsobom, alebo
- či stavebný sporiteľ prostriedky stavebného úveru použil na iné účely než tie, ktoré umožňuje osobitný predpis.

Ak stavebný sporiteľ účelovo viazané úverové prostriedky aj použil na dohodnutý alebo zákonom určený účel, avšak ich účelové použitie nezdokladuje predpísaným spôsobom, takéto konanie nemožno posudzovať ako trestný čin úverového podvodu.

Stavebný sporiteľ totiž v čase podania žiadosti o pridelenie úverových prostriedkov z fondu stavebného sporenia neuviedol stavebnú sporiteľňu do omylu v otázke splnenia podmienok pre poskytnutie úveru alebo jeho splácanie. Navyše, stavebný sporiteľ aj použil prostriedky zo stavebného úveru na stavebné účely, ich použitie však už nepreukázal spôsobom stanoveným metodickým pokynom Ministerstva financií Slovenskej republiky pre spôsoby preukazovania účelového použitia prostriedkov stavebného sporenia. Takéto konanie stavebného sporiteľa možno považovať jedine za porušenie zmluvných podmienok a stavebná sporiteľňa je potom oprávnená voči stavebnému sporiteľovi uplatniť niektorú zo zmluvne zakotvených sankcií (napr. uplatniť inštitút zmluvnej pokuty, zvýšiť úrokovú sadzbu, požadovať splatenie celej dlžnej sumy, vrátenie štátnej prémie a pod.). V tejto spojitosti je potrebné uviesť, že povinnosť preukázať účelové použitie prostriedkov pridelených z fondu stavebného sporenia na stavebné účely totiž vždy nastáva po schválení, poskytnutí a čerpaní úverových prostriedkov stavebným sporiteľom a nie je a ani nemôže byť jednou z podmienok pre poskytnutie úveru. Práve porušenie, či nesplnenie takejto povinnosti môže mať za následok iba vyvodenie zmluvne zakotvenej sankcie stavebnej sporiteľne voči stavebnému sporiteľovi tak, ako to už bolo uvedené vyššie.

Rovnako takéto konanie nemožno posudzovať ani ako trestný čin subvenčného podvodu podľa ustanovenia § 225 ods. 1 Trestného zákona, pokiaľ nebude preukázané, že stavebný sporiteľ už v čase uzatvorenia zmluvy o stavebnom sporení a uplatnení si nároku na štátnu prémie konal v úmysle

takúto platbu zo štátneho rozpočtu použiť na iný než zákonom stanovený účel. V tomto smere je nevyhnutné prihliadať na skutočnosť, že stavebný sporiteľ si nárok na štátnu prémie môže uplatniť každoročne počas celej existencie stavebného sporenia pričom jeho podvodný úmysel v naznačenom smere bude zrejme možné prostriedkami trestného práva preukázať len značne obtiažne.

Ak však stavebný sporiteľ stavebnou sporiteľňou pridelený úver riadne a včas spláca, ale svojho veriteľa v čase uzatvorenia zmluvy o stavebnom úvere uviedol do omylu v otázke jeho účelového použitia (to znamená, že už v tom čase vedel, že takéto prostriedky použije na iné než stavebné účely, napr. na kúpu auta a pod.) takéto konanie by bolo možné posúdiť ako trestný čin úverového podvodu za súčasného splnenia podmienky, že stavebný sporiteľ takýmto spôsobom získal prospech aspoň malý, určený na základe kritérií uvedených v ustanovení § 125 ods. 1 Trestného zákona.

Výšku takto získaného prospechu je potom potrebné stanoviť podľa rozdielu medzi bežným úverovým produktom, prípadne iným účelovým úverom a priznaným účelovým úverom.

Stavebnému sporiteľovi pridelený úver z fondu stavebného sporenia je totiž úročený zvýhodnenou úrokovou sadzbou, než je to v prípade iného účelového úveru, (napr. účelového úveru na kúpu osobného automobilu), prípadne bežného bezúčelového spotrebiteľského úveru. Ak teda stavebný sporiteľ už v čase žiadosti o pridelenie úverových prostriedkov z fondu stavebného sporenia stavebnej sporiteľni iba predstieral svoj úmysel použiť tieto prostriedky na stavebné účely a už v tomto čase vedel, že prostriedky zo stavebného úveru použije napr. na kúpu auta, nielen že porušil všeobecné podmienky pre zmluvy o stavebnom sporení, ale takýmto konaním aj získal prospech, ktorého výšku bude potrebné vyčísl'ovať už podľa vyššie uvedeného spôsobu.

V aplikačnej praxi sa nie zriedka vyskytli aj prípady, keď žiadatelia o poskytnutie úveru uviedli subjekt poskytujúci úver do omylu v procese stanovenia tzv. bonity klienta. Banky, či iné subjekty oprávnené poskytovať úvery, bonitu klienta stanovujú na základe potvrdenia o zamestnaní a potvrdenia o výške mesačného príjmu plynúceho žiadateľovi z pracovno-právneho či iného vzťahu. V takýchto prípadoch sa stávalo, že žiadatelia o úvery predkladali bankám falošné či nepravdivé potvrdenia v naznačenom smere, hoci títo svoje záväzky z úverového vzťahu riadne a včas splácali. Subjekty poskytujúce úvery, zistiac, že boli uvedené do omylu pri stanovovaní bonity klienta podávali na klientov (úverových dlžníkov) oznámenia, že bol spáchaný trestný čin,

argumentujúc, že im síce nebola spôsobená škoda, ale úveroví dlžníci takto získali prospech podľa ustanovenia § 125 ods. 1 Trestného zákona.

Aj takéto prípady boli orgánmi činnými v trestnom konaní posudzované ako trestný čin úverového podvodu, pričom za prospech úverových dlžníkov bola považovaná celá suma poskytnutého úveru. S takýmto posúdením vyššie popísaného konania sa nemožno stotožniť. Navyiac sumu poskytnutého úveru nemožno považovať za prospech úverového dlžníka podľa ustanovenia § 125 ods. 1 Trestného zákona v zmysle vyššie uvedeného výkladu pojmu „prospech“.

Ak žiadateľ o pridelenie úveru uvedie subjekt poskytujúci úver do omylu v otázke bonity klienta predložením nepravdivých či falošných potvrdení o príjme či o zamestnaní, v dôsledku čoho k vyplateniu úveru nedôjde, takéto konanie žiadateľa o úver nemožno bez preukázania ďalších okolností posudzovať ako pokus trestného činu úverového podvodu.

V takomto prípade je potrebné skúmať celkové majetkové pomery žiadateľa o úver a zisťovať, či v čase žiadosti o úver mal dostatok finančných prostriedkov na jeho riadne a včasné splácanie, prípadne či sa mohol dôvodne domnievať, že svoj záväzok riadne splní.

Pre úplnosť je potrebné sa zmieniť aj o prípadoch, keď úverový dlžník neuvedie svojho veriteľa do omylu v otázke splnenia podmienok pre priznanie úveru alebo na jeho splácanie, avšak už pri podpise úverovej zmluvy koná v úmysle úverové prostriedky riadne a včas nevrátiť. Takéto prípady bude potrebné posudzovať ako trestný čin podvodu podľa ustanovenia § 221 Trestného zákona a nie ako trestný čin úverového podvodu podľa ustanovenia § 222 Trestného zákona. Páchateľ v tomto prípade totiž neuvádza svojho veriteľa do omylu v žiadnej podmienke pre priznanie úveru alebo na jeho splácanie. Veriteľovi iba predstiera svoj úmysel úver splatiť a tým ho uvedie do omylu. Takéto prípady sa budú v praxi vyskytovať len ojedinele, pričom orgány činné v trestnom konaní budú úmysel dlžníka od počiatku úver nesplácať preukazovať len obtiažne.

Napokon v praxi orgánov činných v trestnom konaní bol zistený aj nejednotný postup pri aplikácii ustanovenia § 124 ods. 2 Trestného zákona. V predmetnom ustanovení sa uvádza, že škodou sa rozumie aj ujma na zisku, na

ktorý by poškodený inak vzhľadom na okolnosti a svoje pomery mal nárok. V prípade úverov či pôžičiek je potrebné k základnej sume úveru či pôžičky teda k istine pripočítať aj sumu úrokov. Úroky totiž v rámci úverového vzťahu predstavujú zisk, na ktorý má poškodený celkom zjavne nárok ako odplatu za užívanie jeho finančných prostriedkov inou osobou. Škodu sa preto v zmysle ustanovenia § 124 odsek 2 Trestného zákona rozumie súčet istiny a príslušných úrokov.

Zjednocujúci postup obsiahnutý v tomto stanovisku možno primerane aplikovať aj na skutky spáchané pred 1. januárom 2006.

Týmto sa zrušuje stanovisko generálneho prokurátora SR č. IV Gn 5003/03 zo dňa 27. februára 2004.

Toto stanovisko nadobúda účinnosť od 1. mája 2007.

JUDr. Dobroslav Trnka
generálny prokurátor